

cali sejo „Slovanska Jednota“, da bi gospodje povedali svoje mnenje in da bi „Jednota“ stališče zavzela napram položaju. Seja je bila polnoštevilno obiskana. Takrat je bil čas, če gospodom ni bilo kaj prav; zakaj pa takrat niso stavili svojih predlogov, zakaj ni nobeden predlagal, da naj se nujni predlogi umaknejo? Zakaj so vsi molčali kakor grob o tem glavnem vprašanju?

Če bi bila „Slovanska Jednota“ sklenila pozvati nas, naj nujne predloge umaknemo, bi bili to takoj storili. To smo brez ovinkov povedali!

Vprašam tedaj gospode, zakaj niso tega poziva predlagali?

Jaz sem upravičen to vprašanje staviti. Takrat je bil čas govoriti, a takrat so molčali; zdaj, ko ni več časa za to, zdaj, ko je zasedanje državnega zbora zaključeno, zdaj tožite in kličete, da ste proti obstrukciji.

V tisti seji „Slovanske Jednote“ ne samo da se ni predlagalo ničesar proti obstrukciji, ampak sklenilo soglasno, da „Slovanska Jednota“ vztraja pri svojem prvem sklepu, po katerem je program poletnega zasedanja izčrpan. S tem sklepom je bila zapečaten usoda poletnega zasedanja.

S tem je vse rečeno in jaz moram izjaviti, da dela jako čuden vtis, če gospodje zdaj, posledobno, z demonstrativno ostrostjo nastopajo proti naši obstrukciji, to se pravi, če zdaj skrbno vsa vrata zapirajo, ko je krava že iz hleva.

Nadaljnih podrobnosti ne bom razkladal, ker te podrobnosti spadajo v parlamentarno komisijo „Slovanske Jednote“ in niso namenjene za javnost. In uverjen sem, ko se „Slovanska Jednota“ snide k seji, da se bodo takrat vsa ta nesporazumljenja odstranila in da bo „Jednota“ zopet storila soglasne sklepe in šla edina in močnejša kakor kdaj v jesensko državnozbornsko kampanjo.

Kompromisna poganjanja z vlado.

Dovolite še mi par besed o kompromisnem poganjanju z vlado in vladnimi strankami. Mi in češki agrarci smo prevzeli vso odgovornost za posledice obstrukcije na svojo lastno nevarnost. In vklub temu smo bili tako lojalni, da smo v „Jednoti“ izjavili, da, ako bi se videlo mogoče, da se doseže kak kompromis za umaknitev naših nujnih predlogov, da bomo dali celi „Slovanski Jednoti“, tudi tistim, ki so se pasivno v ozadju držali, na odločitev, ali se kompromis sklene ali ne. Tako lojalno, odkrito in pošteno smo nastopili, kajti pri nas ni nič dvomnosti. Kar smo prej rekli in storili, za to stojimo tudi sedaj, za to prevzamemo z moško doslednostjo in odkritostjo odgovornost pred vso javnostjo.

In če bi v jeseni bilo mogoče skleniti mir v parlamentu, potem bomo ravno tako pogumno in odkrito držali mir in nastopali za mir, kakor zdaj za vojsko.

Jaz imam trden vtisek, da se je od neke strani skušalo „Jednoto“ razbiti, jo razklati v dva dela, da bi en del se približal vladnemu taboru, drugi del pa pustil v opoziciji. Toda meni se jasno vidi, da se je ta poskus ponesrečil. Vse kaže na to, da bo „Slovanska Jednota“ vklub vsemu temu, vklub spletkarjenju z gotove strani, šla ojačena v prihodnjo kampanjo.

Odgovor na osebne napade.

Zdaj mi dovolite nekaj besed glede na osebne napade, ki jih zadnje dni kar mrgoli v javnosti proti moji osebi.

Za pravice slovenskega ljudstva, ne za portfelj!

Razširja se vest, da sem jaz iz sebičnih namenov začel obstrukcijo, in da hočem minister postati. Gotovo, to je smešno, in opravičeno se smejete. Gospoda moja! Vir tega sumničenja so ljudje, ki o drugih tako mislijo, kakršni so sami. Jaz se vendar lahko sklicujem na izpričevalo svojih tovarišev v državnem in deželnem zboru, pa tudi na izpričevalo vas vseh, na izpričevalo celega slovenskega ljudstva, da je meni vsako „štreberstvo“ popolnoma tuje, in, gospoda moja, to sem opetovano dokazal z dejanji. Meni ne pride niti v sanjah na um, da bi se potezal za

en portfelj, ki zame nima nobene vrednosti. Jaz sem preveč ministrov videl in poznam preveč penzionistov, kakor da bi zame imel ministrski sedež kaj vrednosti.

Grem še naprej. Če bi kdaj slovenska delegacija prišla v položaj, da bi imela odločevati o tem, da stopi slovenski narodni zastopnik v svet krone, potem rečem danes tukaj, da enega bom pri tej priliki na vsak način brezobzirno izključil, in ta sem jaz sam. (Klici: Tega ne smete storiti!) Te pravice si od nobenega vzeti ne dam; to je moja osebna pravica, in ta moja izjava je tudi odgovor na tista podla sumničenja, ki se razširjalo od gotove strani nalašč, da bi s tem ponižali pomen našega velikega boja za pravice našega ljudstva. Mi se bijemo za pravice našega ljudstva, ne pa za portfelje.

Kar se mene tiče, jaz stojim na tistem mestu, na katero me je postavilo ljudstvo. Na tem mestu stojim, na tem mestu padem. Na tem mestu je moja sveta dolžnost, boriti se

za popolno enakopravnost našega ljudstva v svetu avstrijskih narodov.

In če v tem oziru svojo dolžnost izpolnujem odkrito, brez strahu, potem delam z egoističnega stališča proti svoji osebi, delam pa, in ta zavest me drži kvišku napram vsem napadom, napram vsemu psovanju in sumničenju, delam za pravice, za blagor, za prihodnost našega ljudstva.

Slovensko ljudstvo bo in mora zmagati

v gigantskem boju, ki ga je započelo, in ako se nas v to prisili, organizirali bomo narodni odpor notri doli do zadnje koče v naši domovini, odpor od Drave in Mure do Adrije, od Soče do Drine, in naj traja ta odpor leta in leta, mi moramo in bomo premagali sovražne nam sile.

Nato je govornik osvetlil zahrbtno delovanje slovenskih liberalcev v zadnjem času, ki porabili to priliko, ko se bije sveti boj za ravnopravnost, za najvišje ideale našega naroda, v to, da so streljali iz zasede našim poslancem v hrbet. Razložil je stališče „Narodne zveze“ glede slovenske in laške pravne fakultete in povedal, da so liberalni poslanci za to sicer glasovali, ali tega sklepa niso izvrševali.

Z ozirom na razne vesti, da se je „Narodna zveza“ razbila, da „Savez južnih Slavena“ izstopi iz skupnega kluba, je dr. Šusteršič izjavil:

Jaz sem predsednik „Narodne zveze“, a konstatujem, da doslej nisem dobil nikakoršnega obvestila, da bi bil „Savez južnih Slavena“ izstopil iz skupnega kluba. Jaz iz srca želim in upam, v interesu vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v naši državi, da takega dopisa, takega obvestila nikdar ne dobim. (Burno pritrdjevanje.) Če ga pa dobim, če gospoda hočejo iti svojo pot, če hočejo v najopasnejšem trenutku ločiti se od svojih bratov, ki so bili vedna avantgarda v boju za pravice jugoslovanskih narodov v državnem zboru, jim tega zabraniti ne moremo, ker nimamo za to nobene oblasti. Ampak to jim lahko rečem: Vsa odgovornost za posledice, vsa krivda v tem slučaju bi padla na Vas, možje v „Savezu južnih Slavena“! In še enkrat kličem vsem, tudi najljutejšim domačim nasprotnikom: Bodimo edini v tem boju! Edinost, edinost in še enkrat edinost!

Kako revidira celjska „Zadružna zveza“.

Večkrat smo že v našem listu omenjali, kako komodna je celjska Zadružna zveza pri revizijah. Pogosto se dogaja, da mora načelstvo posojilnice v svrhu revizije prinesiti vse knjige in listine v Celje ali v Maribor. Seveda take ekspedicije nikakor niso prijetne, oziraje se na daljno pot, vestno odgovornost in vremenske neugodnosti. Ker se člani načelstva ne morejo muditi na kraju revizije dalje ne-

go en dan, — saj že itak navadno izgubijo, če so bolj oddaljeni, en dan samo za vožnjo tje in nazaj — je umevno, da je podrobna in natančna revizija izključena. Kako naj le revizor v enem dnevu sestavi računski zaključek ter ob enem vse natančno pregleda, posebno pri večjih zavodih?

Pred seboj imamo revizijsko poročilo neke posojilnice v mariborskem okraju, katero hočemo skicirati v glavnih točkah:

Revizijo je opravil dne 18. svečana 1907 podpisani revizor N. od 1/1. do 6. ure popoldne v Mariboru; dne 19. svečana je že vidiral in podpisal g. Jošt v Celju.

Splošno se v revizijskem poročilu ponavlja:

1. Po zadržilu navzočega načelnika so o reviziji obveščeni vsi funkcionarji.

2. Po zadržilu načelnika so se odpravili vsi nedostatki iz l. 1905.

3. Po zadržilu načelnika so vsa dolžna pisma pravilno napravljena.

4. Po zadržilu načelnika je blagajna v redu in se popolnoma ujema s knjigami itd. itd., torej se opira le na zadržilo načelnika v tistih točkah, katerih revizor ni sam pregledal.

Načelnik seveda ni mogel slednjega papirja voziti v Maribor, zato je moral revizor povzeti v revizijsko poročilo ta klasični odstavek: „Po zadržilu navzočega načelnika so obveščeni o reviziji vsi funkcionarji. Pregledal sem vse glavne in pomožne knjige, zapisnike, bilanco in inventuro ter konstatujem sledeče: Nedostatki, dognani pri reviziji dne 14. marca 1905, odpravili so se po zadržilu načelnika. Dotičnih izkazov izvzemši zadružnega registra nisem vpogledal, ker jih načelnik ni prinesel na kraj revizije.“

In čemu bi tudi vozil načelnik vsak papir v Maribor, saj od 1/1. do 6. ure se da le malo pogledati, če hoče še sestaviti bilanco. Zato je tudi dobra sledeča pripomba revizijskega poročila: „računski obresti so vsled poskušanj na slepo pravilni.“

Kratico rečeno: revizor je v agenci to pregledal, kar je neobhodno potrebno za sestavo bilance, v podrobnostih se pa opira na „zadržilo načelnika.“

Na ta način torej revidira celjska Zadružna zveza, katere „vzorno“ delovanje liberalci vedno tako hvalisajo in za katero sta se na nedeljskem shodu v Središču tako ogrevala dr. Kukovec in dr. Božič. Imamo pa na razpolago še precej drugega materiala o liberalni Zadružni zvezi, kateri bo gotovo zanimal slovensko javnost in še posebno zadruharje. Dvomimo pa, če bo potem še mogoče javno govoriti o vzornem delovanju.

Našim prijateljem — abiturijentom.

Danica je svit nad nami razlit, in Zarije trak razganja nam mrak.

Teško ste pričakovali mature. Dolga je bila pot do nje, morebiti trnjeva. Sedaj pa se začne resno življenje, ki si ga boste več ali manj odločevali kar sami.

Nekako tesno je človeku pri srcu, če začuti naenkrat, prvič v svojem življenju, da je sam na poti v nepoznano, negotovo daljavo, veliko obetajočo, morda pa le goljufivo. Neprecenljive vrednosti je v takem položaju dober svet. In tak svet, občen in veljaven, vam polagamo z vsó vnemo na srce:

Katoliško versko prepričanje, globoko, neomajeno, kot vam ga je vcepila ljubljena mati, naj vam

Stari Perzijanci in njihovi vshodni sosedi Baktrijanci so častili jednega boga, Ahuramazda, ki je bil poln dobrote, ki vedno živi, hudo kaznuje in dobro plačuje; on je oče in stvarnik vseh dobrih stvari. Njegov prestol je v nebesih v večni svetlobi in okoli njega stoji sedem višjih angeljev, ki so zastopniki lepih lastnosti in ki raznašajo njegova povelja. Glavno načelo je boj med dobrimi in zlimi duhovi, kateri konečno podležejo. Splošno je priznано, da razven krščanske in židovske vere nobena druga vera nima tako lepe etične podlage kakor zoroastizem.

Od najstarejše dobe perzijske zgodovine do l. 1000, ko je živel najodličnejši njihov pesnik Firduzi, so se perzijski in poznejši arabski vladarji brigali za minulost svoje dežele in so vabili odlične pesnike na svoj dvor. Sultan Mahmud je povabil več pesnikov na svoj dvor in jim naložil, naj opjevajo celo zgodovino eranskih vladarjev; vse je prekosil Firduzi, ki se je sam od mladih nog jako zanimal za epsko pesništvo.

Zal, Samov sin, obišče Mohraba, kralja v Kabulistanu.

Zal, Samov sin, ukrenil bil je, da potuje, da si ogleda širno domovino svojo. Očeta svojega je dom zapustil slavni, Odbral število lepo zvestih si vojakov, Ogledal on je mesta, razne pokrajine, Htel videti je Maj in Murg in Dember, Kabul, Predivne kraje in pa indijsko deželo. Kjerkoli se je mudil, so zabave njemu Prirejali in pili vina so v veselju. Delil povsod je dare in skrbi preganjal;

Pravilo pravo to je v kratkem tem življenju.

Tako je prišel v Kabul iz Zabulistana Junak s sijajnim spremstvom veseleč se žitja. Takrat je kralj Mohrabi vladal v tej deželi, Bogat in častiželjen, plemenit, mogočen.

Visoke rasti bil je ko cipresa vitka, Na licih pa žarela mu je pomlad zorna; Ponosno je korakal ko fazan oholi. Karkoli si želiš, to dam ti drage volje, Naj bode prestol sam in vse orožje naše. Mohrab je odgovoril: „Vitez ti prejasni! Že dolgo jaz gojil sem vroče želje v srci, Da pogostim na domu moža take vrste, Da dom mi ti okrašiš, kakor solnce jasno.“

Na to pa reče Zal mu: „Tega jaz ne sprejemem.“

Primerno bi ne bilo za me v tvojem domu, Moj oče Sam bi nikdar ne dopustil tega, In ne vzklikar najvišji, šah naš, Mihrabih, Da bi malikovalski me vladar pogostil; Le stavi drug predlog in radi se udamo.“

Slišavši to Mihrabi lepo ga pohvali; Zazdelo se mu je, da Zal je kruge vere. Lepo se pošlavi ter dalje odkoraka.

Premnogo lepega je Zal o njem govoril, In spremstvo Zalovo, pa so skrbi morile, Da kabulski slavni kralj moli krive boge, Zal pa se nič ni brigal za govore take, Mihrabovo zvananjost hvalil je, oliko.

Ko zdaj opaža spremstvo Zalovo vedenje, So tudi oni slavili Mohraba kralja. Častili so njegovo vitezstvo, dobrotu, Njegovega kraljestva veličino dično, Da skromno slavoljubje on goji dostojno.

Oh! Srcu Zalovemu mir ni bil prisojen; Pokoj ga zapusti in ljubav ga prešinja. Boji se, da poštenja ne bi zdaj izgubil, Ko snubi on deklece, ki je druge vere Izrek je le resničen, ki ga je proglasil Arabec duhoviti v mnogih svojih skušnjah: „Konjič le bodi meni družje moj jedini. Nebo naj mene čuva, ki zemljo razsvitlja; Ljubljenke ni mi treba, ona le omehta Človeka in v sramoto spravlja ga na svetu.“

Ta rek na misel hodi vnuku Nerimana*, In ga hudo vznemirja: hčERICA Mohraba Po noči in po dnevi dušo mu prešinja. Srce imel je, kakor blag ima ga človek. Bil je širokih pleč, bil je močij mladeniških Mohrab, ki je proniknil iz roda Dahaka*. Izvrševal je v Kabulu vladarska prava, Ker pa je bil vazal, je moral vsako leto Zabulskemu gospodu Samu dan nositi, Ker v vojni nikdar mu ni bil jednakovrsten.

Ko sliši on novico, da Destan prihaja, Iz Kabula je zrana prišel s svojim spremstvom, Prinesel je zaklade ter privel še konje, Poseben dar za goste bil je zlat ovratnik, Denarja mnogo in še možus ter rubine, Preprežene s zlatom, svilnate obleke, Kraljevsko krono, ki je nosila smaragde.

Kar vitezov je zmoglo lepo mesto Kabul, Vse gostu je nasproti šlo, da ga pozdravi. Ko pa Destan je bil zaslišal take glase, Da pride ga pozdravljat vitez veleslavni, Je šel nasproti mu ter ga lepo počastil.

(Dalje prihodnjé.)

bo tudi zanaprej temelj, na katerem hočete zidati stavbo bodočega življenja. Ta krepka zavest naj vam bo zvezda, na katero se boste lahko ozirali v vsaki, še tako viharni noči, naj vam bo zarja, ki vam po trudi in naporih življenja oznanja lepši, srenejši dan.

Potrebno je to načelo povsod, vselej, posebno pa še, če ste se odločili, da pridete na visoke šole. Težkoče, ki jih boste morali tu premagati v moralnem in realnem oziru, so večje kot si pa predstavljate. Treba vam bo prijateljev, enako mislečih in enako čutečih, ki vam bodo stali s svetom in dejanjem ob strani.

Poznate nas! Veste, da vas kličemo v svoje vrste iz skrbi, iz ljubezni. Sovražnost in besnost, s katero se zaletavajo naši nasprotniki ob nas, ker povdarjamo versko prepričanje, naj vam bo v dokaz zato! Toda mi gremo naprej!

Bog nam je dal en jezik in eno narodnost, da po njej dosežemo svoj smoter. (Po desetih letih.) Zato nam je dal dolžnost, da pred vsem skrbimo za blagor ljudstva, iz čigar srede smo izšli, — da vedno čutimo in delamo v slogi z ljudstvom in za ljudstvo, kajti le v socialni ideji je rešitev našega naroda. V složnosti z našim ljudstvom z ozirom na versko prepričanje in v prizadevanju, da se naš narod tudi gospodarsko okrepi in osamosvoji, — v tej smeri leži naša boljša prihodnost.

Tega se je vedno zavedalo katoliško narodno dijaštvo in si postavilo temu primeren cilj, ki ga je o priliki desetletnice Danice lepo izrazil slaynostni govornik:

Vsestransko samostojen krepak narod s krščansko kulturo. Naša iskrena želja je, da združimo vso slovensko mladino, vso našo bodočo inteligenco iz vseh slovenskih zemelj pod ta prapor. Naše ljudstvo je že govorilo odločilno besedo. To je naš vseslovenski program, to je naša zjedinjena Slovenija.

Naši kolegi Hrvatje, zbrani pod katoliško narodnim praporom, so si postavili isto nalogo, in kadar dosežemo ta skupni cilj, potem bomo lahko združili vse svoje sile v eno edino prizadevanje, v skrb za najvišje skupno duševno in materijelno blagostanje obeh bratskih narodov, Slovencev in Hrvatov. In ko to dosežemo, potem bomo močni. To je naš jugoslovanski program.

Pridite torej, kar vas je istih misli, k nam v našo sredo. Rabimo samo odločnih ljudi, ki ne nosijo svojega prepričanja samo na jeziku, ampak tudi v srečju, — ki niso samo teoretični, ampak praktični katoliki. Kimovec in oportunistov ne maramo!

Boj, ki nas čaka, je težak. Treba se je temeljito nanj pripraviti; postati moramo duševno močni, kar dosežemo s pravim verskim življenjem in marljivim učenjem. V obojem oziru vas bodo podpirala naša društva, ki so močna in vsestransko krepko razvita. Upamo trdno, da vam bodo tudi v družabnem oziru naša društva popolnoma zadostovala; v naših vrstah boste dobili odkritih prijateljev.

Na veselo svidenje v jeseni!

Za odbor Danice:

Ivan Mazovec l. r., tč. predsednik; Lovre Sušnik l. r., tč. tajnik.

Za odbor Zarije:

Anton Ogrizek l. r., tč. predsednik; Josip Ilc l. r., tč. tajnik.

Za odbor S. D. Z.:

Mark Natlačen l. r., tč. predsednik; Stanko Masič l. r., tč. tajnik.

Politični pregled.

Istrski deželni zbor.

V četrtek dne 22. t. m. se je prvič sešel novoizvoljeni istrski deželni zbor. Namestnik princ Hohenlohe je v laškem in hrvaškem govoru naznanil, da je cesar imenoval za deželnega glavarja poslanca Rizzi-ja, za njegovega namestnika pa dr. Laginjo. Hohenlohe je nato v daljšem govoru pozdravil deželni zbor in izražal nado, da bo uspešno deloval. Dežela nujno potrebuje gospodarske pomoči. Konečno je namestnik zagotovil deželnemu zboru podporo vlade in obljubil tudi svojo osebno pomoč.

Nato sta storila deželni glavar in njegov namestnik slovesno obljubo. Ko sta še govorila Rizzi in Laginja in bila izvoljena vsa tajnika ter verifikacijski odsek, je bila seja zaključena. Prihodnja seja se bo naznanila pismeno.

Tržaški deželni zbor.

Včeraj zvečer se je sešel mestni občinski zastop tržaški, ki je bil izvoljen na podlagi novega volilnega reda, kot deželni zbor. Namestnik Hohenlohe je otvoril sejo in pozval poslanca Budinicha, naj revzame kot starostni predsednik predsedstvo, poslanca dr. Arro in dr. Wilfana pa je imenoval za tajnika.

Starostni predsednik je pozdravil zbor in se spominjal odstopivšega župana, oziroma deželnega varja dr. Sandrinellija.

Ko sta bila izvoljena dva verifikacijska odseka, so vložili dr. Rybar in tovariši interpelacijo na namestnika radi nezgod ob priliki nedeljske kolezarske dirke. Slovenci protestirajo proti obdolžitvam od strani liberalnega laškega časopisja in prosijo, naj se uvede stroga preiskava. (To je izzvalo na ga-

leriji velikansko vpitje in žvižganje. Med največjim hrupom je predsednik zaključil sejo. Hrup in pa vpitje se je nadaljevalo tudi na ulici, vendar je policija vzdržala red.

Srbija.

Med srbsko vlado in francoskimi bankami se je doseglo sporazumljenje glede novega srbskega posojila v znesku 110,000,000. Francoskim so se pridružile tudi nekatere nemške banke. Posojilo se bo izplačalo jeseni.

Kakor poročajo zasebne vesti, je kralj Peter med vožnjo iz Kruševaca v Ribarsko-Banjo dvakrat omedlel. Sploh pa je kraljevo zdravje nepovljivo. Merodajni krogi pa zatrjujejo, da se za kraljevo zdravje ni bači in da takim lahkim omedlevicam ni pripisovati nobene nevarnosti.

Clemenceau odstopil.

Francoska je že od nekaj dežela razočaranj. Nobena druga moderna država ni doživela v zadnjih dveh stoletjih toliko izprememb kakor ravno Francoska. Zato se tudi ni čuditi, da se je padec ministrstva Clemenceau tako nepričakovano hitro izvršil. Razprava v zbornici o poročilu neke skandalozne afere v mornarici je bila le povod padcu, — prave vzroke padca je treba iskati globlje.

Minuli teden je imel Clemenceau še večino v zbornici, a ta teden se je opozicija združila. Jaurès, hud nasprotnik Clemenceaua, je po dolgem boju z njim ostal konečno zmagovalec. Clemenceauva usoda se je odločila po Delcassejevem govoru, v katerem je na zelo oster način zdelaval mornariško upravo. Clemenceau mu je sicer odgovarjal in ga napadal osebno, ali Delcasse mu ni ostal nobenega odgovora dolžan.

Pri glasovanju je odreklo zaupnico vladi 63 radikalcev, 6 republikancev levice, 18 neodvisnih socialistov, 45 združenih socialistov, 30 zmernih republikancev in 51 nacionalcev in konservativcev. — Manjšina je obstajala iz 133 radikalcev, 63 republikancev levice, 11 zmernih republikancev, 8 neodvisnih socialistov in 1 konservativcev. 26 poslancev se je odtegnilo glasovanju, 175 poslancev je pa bilo na dopustu; navzočnost teh bi Clemenceauva rešila. Takoj po seji so ministri podali svoje ostavke, katere je predsednik Fallieres sprejel.

Dosedaj še sicer ni odločeno, kedo bo nasledoval Clemenceauva, vendar se imenuje že več imen. Največ upanja imajo Leon Bourgeois, vodja radikalcev, Briand, dosedanji naučni minister in bivši socialist, tretji pa Delcasse.

Veleizdajniški proces.

Zagovornik Hinkovič predočuje izjavo bivšega odgovornega urednika belgrajske „Otažbine“ Protiča, kateri je izjavil, da ga je Nastič nagovarjal, naj stopi v službo črnogorske tajne policije.

Nastič: Jaz se le čudim, da se na izjavo takega človeka, kakor je Protič, sploh polaga kaka važnost.

Hinkovič: Vi ste rekli, da je Slov. Jug bil nekaka ekspozitura srbskega dvora, pa je dobival podporo od vlade in to z odkupovanjem takih slik za note, ki niso drugače imele nikake vrednosti.

Nastič: Da, to je eden od onih mnogih načinov, kako so se ljudje pri Slov. Jugu znali pomagati.

Hinkovič: Govoreč o zvezi srbskega dvora z Slov. Jugom pravite po zapisniku, da so v tem društvu sorodniki srbskega kralja. Ali nam znate razun Jaše Nenadoviča, navesti še katerega drugega?

Nastič pravi, da bi zagovornik moral sam to vedeti, ker tako dobro pozna vse razmere tega društva.

Hinkovič: Priča pravi, da so bili v Slov. Jugu tovariši kraljeviča Jurija, ali kakor se on spominja, se je imenovalo svoj čas samo pribočnika Aleksandra Srba, kot takega.

Predsednik zavrača zagovornika, češ, da mu je priča to že prej povedal in stvar pojasnil.

Hinkovič: Torej vam mora biti tudi znano, da je hotel srbski dvor na teroristični način odstraniti črnogorskega kneza Nikito?

Nastič: O tem sem jaz že prej dovolj govoril in povedal.

Hinkovič: Vi ste pravili, da ste napisali mnogo pisem na evropske kabinete, katera pisma so se nanašala na začetek teroristiške akcije. Ta pisma, da je potem odnesel Milan Pribičević v svrhu speševanja na avstrijska tla. Odkod pa vi to vse veste?

Nastič: Meni je Milan Pribičević sam to povedal v Slov. Jugu.

Hinkovič: To se pa meni zelo čudno zdi. Srbska vlada je bila sporazumljena z akcijo, a vi prenašate omenjena pisma ravno v levovo žrelo, mesto da bi odpošljali pisma iz Belgrada, kar je gotovo da tudi priročneje. Ali sta imeli mogoče kak dvom o Srbiji?

Nastič: Pisma se zato niso mogla razpošljati iz Belgrada, ker bi drugače bila Srbija preveč kompromitirana. Srbska vlada je vedno delala na to, da prikrije nepoklicanim očem svoje namere. Ako bi se torej pisma odposlala iz Belgrada, bi se takoj vedelo, da Srbija aktivno dela na celi akciji.

Hinkovič: Vi ste trdili, da je Srbobran v številki 72 priznal obstoj revolucionarnega odbora.

Nastič: Da. Najbolje znači to prikrito ime revolucionarnega odbora, ki se je skrivalo pod naslovom agitacijski odbor v prvem članku. Članek, katerega je spisal Damjanovič, dokazuje dovolj jasno namen agitacijskega odbora.

Hinkovič: Vi ste pripovedovali, da se je v SL. Jugu dopisovalo. Ali se je to odpošljalo priporočeno ali ne?

Nastič: Kar je bilo važnejšega je šlo vse priporočeno. Da se je tako dopisovalo, vem nekoliko iz lastnega opazovanja, nekaj pa iz pripovedanja od drugih.

Hinkovič: Znano vam je mogoče, da je Milan Pribičević pisal v Srbobranu zelo kritično o srbskih manevrih in da so ga radi tega Srbi proglasili za avstrijskega vohuna.

Nastič: To mi ni znano.

Hinkovič: Vam je znano, da se Pasič posebno oduševlja za Bolgarijo?

Nastič: To ni res.

Hinkovič: On je velik prijatelj Bolgarov in zato ga časopisje tako ljuto proganja. Na konferencah ste bili tudi vi proti Hrvatom. Razpravljalo se je o bojkotu in vi ste seveda bili tudi proti temu.

Nastič: To jaz nisem nikdar storil. Mene se to tudi ne tiče.

Hinkovič: Proti kom so bili pa naperjeni vsi teroristični atentati?

Nastič: Ne odgovarjam na to, ker sem že ponovno to omenil.

Raznoterosti.

Dr. Ploj še vedno sanja o ministerskih sedežih. Te svoje sanje je priobčil v liberalno-židovski Neue Freie Presse. Mož čuti, da je slovensko-češka obstrukcija pripomogla slovenski delegaciji do večjega upliva, in sedaj hoče oslabiti vsaj to pridobljeno pozicijo z nemodrim besedičenjem o ministerskih stoli, ker se mu prej rovanje proti obstrukciji ni posrečilo. Vedno in vedno govorenje o ministrih v slovenski javnosti in od strani nekaterih politikov se nam zdi skrajno nezrelo, ki nam v resnih političnih krogih izredno veliko škoduje. To zna dr. Ploj dobro, in ker sam nima potrebne kvalifikacije za ministerski stol, za to hoče tudi drugim dostop onemogočiti in pravočasno nemško javnost opozoriti, odkod ji preti nova nevarnost. — Dr. Ploj v nemški družbi. —

Kdor zna pa zna. Ljubljanski župan Hribar je napovedal shod za torek zvečer, da govori o političnem položaju. Toda vlada je shod prepovedala in vse časopisje liberalnega taborja je zavpilo: Glejte, kako vlada nas preganja, in zato je jasno, da trditev nasprotnikov o našem vladnem lakajstvu vendar ni resnična. Toda hudobni „Slovenec“ je odkril Hribarjev trik. V Ljubljani se namreč od lanskim septemberskih dogodkov sem sploh ne dovoljuje več nobeno javno zborovanje na večer. To je najboljšje vedel župan Hribar, za to pa je napovedal shod na večer! Liberalci pa so ponosni, da jih zna župan Hribar tako zvito potegniti.

Pravi vzrok. Ko se je pri proračunu glasovalo o nezaupnici Bilinskemu, so vsi slovenski in hrvaški liberalci zbežali iz dvorane, da jim ni bilo treba glasovati. Bilinski je dal ljubljanskemu županu Hribarju 900.000 K za obrtno šolo. Zakaj so nekateri liberalci pri glasovanju proti Stügkhu in Hohenburgerju zmanjkali, še vedno ni dognano.

Nova struja. General dr. Kukovec je moder mož. Dočim je njegov tovariš dr. Božič na nedeljskem shodu v Središču še po starem načinu plitvo besedičil o vsem in še o nečem, vrgel se je dr. Kukovec v edino pravo strujo, ki bo za liberalno stranko nekoliko časa gotovo največjega pomena, — izganjal je namreč Središčanom strah pred klerikalizmom. Za to opravilo je izkopal celo — oh groza! — Mahničevega Rimskega Katolika. Vkljub nasprotnemu namenu, ki ga je zasledoval dr. Kukovec, so se pri njegovem govoru ježili Središčanom od groze in strahu lasje, ki so se polegli še komaj ob pomirjevalnih zvokih Serajnikove godbe.

Dr. Božič je na shodu v Središču točil solze, da še „večina slovenskih poslancev pripada klerikalni stranki.“ Te solze, dragi nekdanji deželnozbornski kandidat, dobro razumemo! Toda dr. Božič še vedno ni goden za poslanca, to kaže njegova nevednost v političnih zadevah, koje mu lahko popravi tudi vsak čitatelj Narodnega Lista. Propali kandidat je namreč naše poslance pred Središčani tožil, da so zabranili z obstrukcijo predlog o centralni vnočevalnici za govejo živino in — predlog o zatiranju živinsko kužnih boleznij. Ali smo spali, gospod jezični doktor! Stopite k Narodnem Listu, tudi tam vas lahko poučijo o vaši obudovanja vredni nevednosti.

Mladeniški shod v Petrovčah, v nedeljo dne 25. julija, bo se pričel ob pol 12 uri pod kozolecem g. Korena. Sv. maša bo ob 10. uri in ne ob 1/10 uri, kakor sta poročala „Slov. Gospodar“ in „Naš Dom“. Prihitite vsi mladeniči savinjske doline.

1. avgust na Holmcu. Mladeničem slovenjgraškega okraja se naznani, da bo dne 1. avgusta na Holmcu (župnija Sv. Martin pri Slovenjgradu) mladeniški shod. Opravilo se začne ob 10. uri dopoldne. Pridigoval bode g. dr. Hohnjec. Na shodu bode govoril izmed drugih tudi dež. poslanec dr. Vrstošek. Mladeniči-agitatorji, skrbite za obilno vdeležbo.

Za mladeniški shod na Dravskem polju je veliko zanimanje. Mladeniči, agitirajte tudi zadnji teden za mnogoštevilni obisk. Na svidenje!

Romarjem na Brezje. Karte za celjski romarski vlak na Brezje se popolnoma razprodane.

Romarški vlak v Marjino Celje gre, kakor smo zadnjič že naznanili, dne 9. avgusta ob 10. uri 50 minut

ponoči iz Maribora. Tokrat se peljamo v Neuberg, ker nam na tej poti ni treba nič izstopiti. Vse sitnosti torej, ki so dozdale bile pri ozkotirni železnici iz Kapfenberga v Auseewiesen zaradi pomanjkanja prostorov, bodo letos izostale. Vožnja iz Maribora v Neuberg in nazaj stane za 3. razred 9 K, za drugi razred pa 12 K 30 v. Voz iz Neuberga v Marijino Celje stane za osebo 5 K in ravno toliko tudi nazaj. Karte se naročajo pod naslovom: Romarski odbor v Mariboru, grajska ulica št. 2. V Mariboru se lahko kupijo tudi v Tiskarni sv. Cirila.

Ustanovni shod pododbora S. D. Z. (Slov. dijaške zveze) za Štajersko se vrši vsled prej neznanih zadržkov še le 22. avgusta v Šmarju pri Jelsah v hotelu g. Habjana. Predpoldan bo oficijelno zborovanje, popoldan pa veselica v istih prostorih. Zato opozarjamo vse somišljenike, zlasti pri tem interesirane dijake, naj imajo to v evidenci, da ne bodo kje drugje na isti dan kaj sličnega aranžirali. One pa, ki bodo sodelovali pri popoldanski veselici, bodisi kot tamburaši, pevci ali igralci, prosimo, da nemudoma pošljejo vse tozadavne podatke na naslov: Anton Ogrizek, cand. iur., t. č. p., Pristava, Štajersko. Na isti naslov je pisati tudi po informacije. Ker bo vsprejeto zelo zanimiv, pričakujemo, da se te prireditve udeležijo, kar v največjem številu, tudi somišljeniki po sosednih farah. Osobito naši vrli kmečki fantje ne smejo ta dan zaostati za drugimi, ampak naj pokažejo, kako ozke vezi jih vežejo s katoliško narodnim dijaštvom. Na delo torej, vrla mladina in na svidenje v Šmarju!

Iz železniške službe. Prestavljeni so: Pristav Franc Ulčnik iz Špelfelda v Ptuj, aspirant Oton Brendl iz Špelfelda v Lipnico, asistent Anton Petrovič iz Čmureka v Št. Peter na Krasu, aspirant Leopold Končera pride v Pesnico, asistent Andrej Klavara iz Zagorja na Zidanmost, Avgust Ludvik, postajenačelnik, iz Hrastnika na Zidanmost, postajenačelnik Evžen Studeny iz Zidanega mosta kot nadrevident v Gradec, pristav Ivan Škorjanc iz Zidanega mosta v Špelfeld, postajenačelnik Ivan Papp iz Rimskih toplih na Laško, asistent Franc Seničar iz Zagorja v Spodnji Dravograd, Jožef Černe iz Rakeka v Zagorje. Na novo sta vsprejeta Adolf Pulko v Laškem in Adolf Šešerko v Pesnici. Vpokojena sta Robert Hohn, namestnik obratnega ravnatelja in Viljem Neuman, nadzornik in postajenačelnik v Ptuj.

Samoslovenske tiskovine. Pri vseh uradih se moramo vedno bojevati za našo ubogo teptano slovenščino, posebno dvojezične tiskovine igrajo pri tem važno vlogo. Čeprav je uradnik dolžan ti postreči z dvojezičnimi, vendar vsili, če se le da, nemške. Take tiskovine seveda takoj zavrnite, kakor sploh vsak nemški dopis. Po uradih nahajamo navadno dvojne tiskovine, samo nemške in dvojezične, t. j. nemške in slovenske. Pri zadnjih se resno vprašamo, čemu dvojezične? Nemške so tako, čemu še se mora nemščina šopiriti na dvojezičnih in to celo na prvem mestu. Če vlada pri nas enakopravnost, zakaj se potem tako ne godi. Ali smo mar Slovenci tako malo vredni narod, da ne zaslužimo niti slovenskih tiskovin? Od merodajnih oblasti zahtevajmo samoslovenske tiskovine, dokler pa še teh ni, pa sprejemajmo le dvojezične, vse nemške pa energično odklanjajmo. Ako je vlada za vse, davki za vse, naj bo tudi pravica za vse!

Štajersko.

Mariborske novice.

Zrelostni izpiti na ženskem učiteljskem uč. šolskih sester v Mariboru so zelo dobro izpadli. Kandidatij je bilo 27, od katerih so napravile štiri izpit z odliko, druge pa vse z dobrim uspehom. Imena kandidatij so: Anetzhuber Marija (z odliko), Franz Marija, Goričar Helena (z odliko), Lončar Albina, Lemež Elza, Meyer Ana, Osterl Josipina, Petrinčič Julija, Prangl Sofija, Rojko Amalija, Roschker Marija, Sandermann Marija, Schönwetter Hilda (z odliko), Spindler Stefanija, Stangl Ana, Stanetič Matilda, Stepischnegg Mariana, Vaupotič Frančiška.

Poštarne razmere v Mariboru zaslužijo, da zopet pridejo vsaj enkrat v javnost. Znano nam je, da je skoraj vse uradništvo odločno nasprotno že po narodnosti, in se jim je to ujedlo v meso in kri, ter ne morejo tega utajiti tudi med uradnimi urami, ko jim je občeovati s slovenskimi strankami. Ako prideš s kakim priporočenim pismom, s slovenskim naslovom seveda, te ondi službujoča gospodična najprej jezno pogleda, nekaj zagodrnja in potem šele, z jezo in nevoljo seže po polo, da pismo upiše. Zakaj to? Ali se mar za pismo s slovenskim naslovom ne plača ravno tako pristojbina, kakor za one z nemškimi naslovi? Ne malokedaj pa se zgodi, kakor smo že tudi svoj čas poročali, da se uradnica pogovarja s kom, a stranka pa čakaj, če imaš še tako nujno stvar. Radi bi vedeli, ali je ondota uradnica radi strank ali stranke radi nje. Znano nam je tudi, da uradniki ne smejo nositi kakih znakov, toda tukaj jih nahajamo, ki še celo v urad pridejo z Súdmarkinim znakom, a zunaj pa so seveda vsi kar opleteni z plavicami: Ali ni ravnateljstvu znano, da se to ne strinja s predpisi? Še slabše je v prvem nadstropju. O tem pa prihodnjic.

Policija, kje si? V zadnji številki smo poročali o veliki kulturi neizvirnih pangermanov, ki so dve noči zaporedoma pomazali slovenski napis g. Šostariča. Pri tem kulturnem delu jih seveda ni prav nič ovirala slavna mariborska policija. Sicer se navadno noč in dan spreheja v neposredni bližini trgovine g. Šostariča kak policaj, toda tisti čas, ko so nemški kulturonošci mazali napis, je pa menda „slučajno“ nekam izginil. Človek bi mislil, da bo sedaj, ko se je to zgodilo dve noči zaporedoma, oko postave postalo bolj čuječno. A zmotil se je. Takoj naslednjo noč so nemški fakini zopet namazali Šostaričev napis v Gosposki ulici in poleg tega še napis odvetnika dr. Serneca. To je že vendar višek nemškutarske nadutosti. Skrajni čas je že, da se po državi mariborska policija, kajti kakor kaže navedeni slučaj,

sedanja mestna policija nikakor ne zadošča, da bi ukrotila germanske prenapetneže.

300 kg težek kamen je padel v sredo na nogo kamnoseškemu pomočniku Ivanu Poljšak in mu je popolnoma zmečkal. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer mu bodo morali odrezati nogo.

Samoumor. Dne 11. julija je zapustil mariborsko vojašnico pešec Andrej Cafnik. Ker ga več ni bilo nazaj, so ga pričeli zasledovati. V pondeljek zjutraj so ga pa mrtvega potegnili iz Drave blizu Kamnice.

Kakšno življenje, taka smrt. Dne 20. julija so našli otroci v jarku pod nemško kalvarijo nekega moža brez zavestnega ležati. Rešilni voz ga je nato prepeljal v mariborsko bolnišnico. Ponesrečenec je pa že drugi dan umrl, ne da bi se bil kaj zavedel. Šele pozneje se je dognalo, da je bil ta mož 65 letni Andrej Weingerl, znan žganje-pivec. Spoznala ga je namreč njegova žena, ki ga je prišla iskat v bolnišnico. Sodnijska komisija je dognala, da je Weingerl padel preko pešine v jarek in si pri tem razbil glavo. Weingerl je ves denar, ki je dobil, zapil; če pa ni imel denarja, si je pa že na kak lahek način dobil žganja

Celjske novice.

Izpit. Dne 15. t. m. so imeli tretjeletniki orgljarske šole v Celju zrelostni izpit. Izpitu je prisostvoval kn. šk. komisar mil. g. opat Fr. Ogradi ter regens chori mariborske stolnice g. Fr. Trop. Učitelji in učenci so pokazali dober sad svojega truda. Občudovanje je vzbujal en učenec, ki je zadel vsak glas na instrumentu, t. j. ne da bi on videl instrument, je povedal, na katero tipko se je zaigralo.

Odhodnica. Učenec orgljarske šole so imeli ob sklepu svoje šole odhodnico v hotelu „Pri belem volu“ v Celju, pri kateri so zapeli nekaj pesmi pod spretnim vodstvom strokovnjaka g. dr. Schwaba.

Praznik lazaristov. Dne 19. t. m. so obhajali č. gg. lazaristi pri sv. Jožefu v Celju prav slovesno praznik patrona svojih misijonskih hiš, sv. Vincencija Pavlanskega. Slavnostno pridigo je imel pč. g. laški dekan dr. Fr. Krulje, mil. g. opat Ogradi pa je imel infulirano sv. mašo ob veliki asistenci. Duhovnikov je prišlo na ta dan k Sv. Jožefu okoli 20.

Woschnagg toži učitelja Aistricha, ker mu je rekel, da je lagal, ko je trdil, da ni bil Sokol.

Umrla je g. Bovhi v Celju 18 letna hčerka Zora. Pogrebni spreved Marijine družbenice je bil jako slovesen.

Bodoči ravnatelj na slovenski gimnaziji v Celju se že pridno imenuje po listih. „Slov. Narod“ piše, da bo dr. Šorn, „Nar. Dnevnik“ pa se boji, da bo prof. Fon.

Celjski romarski vlak na Brezje bo imel veliko udeležencev, ker so vse karte razprodane.

Umrl je dimnikar in posestnik g. Jožef Valenčak.

Ptujske novice.

Nov odvetnik. Dne 1. avgusta (ne pa 31. avgusta, kakor je bilo zadnjič v oglašju pomotoma naznanjeno) otvori pri nas svojo pisarno nov odvetnik g. dr. Ivan Fermevc.

Poizkušeni umor. V nedeljo zvečer je hotel nekdo umoriti ravnatelja ptujske hranilnice I. Kasparja. Kaspar je prišel pozno noč v svojo hišo v Budini pri Ptuj. Odprl je vrata na dvorišče in je kakor po navadi z revolverjem v roki šel k vratam na vrt. V tem hipu pa prav blizu počil strel. Kaspar je bil zadet v levo roko, privzdignil je desno roko, da bi ustrelil, a že je drugič ustrelilo in ga zadelo v desno roko, da mu je padel revolver. Obe roki sta mu krvaveli. Dolgo časa je zaman klical na pomoč. Končno se je oglasil pri oknu njegov trinajstletni sin, kateremu je Kasper naročil, naj mu prinese revolver, ki je po navadi bil poleg njegove postelje. Tega revolverja pa ni bilo nikjer. Končno so na dečkovo vpitje prihiteli ljudje, a o storileca ni bilo ne duha ne sluha. — Sam je padel na kočarskega sina I. Gomzija, katerega so našli v hiši skritega in ga aretirali. Gomzi je kot bivši hlapec celo hišo dobro poznal. Kakor vse kaže, se je ta dogovoril z Kasperjevo soprogo glede napada na moža. Gospo Kasper so zaprli.

Drugi kraji.

Zgodovinsko društvo za Spod. Štajer je priredilo v nedeljo dne 18. t. m. pri Mariji Snežni na Velki predavanje o zgodovini domačega kraja, kakršno se je vršilo že tukaj in tamkaj v naši domovini. Pa kakor je prej zamikala zanimiva preteklost dotičnega kraja, da je predavatelj zbral ljudstvo okoli sebe in mu razkril bogatstva njegove zgodovine, je zdaj zavabila jezikovna meja in ljudstvo samo, o narodnostnem boju še premalo poučeno in premalo uverjeno o svojih pravicah. Zbralo se je veliko množice in g. predavatelj — rojak, profesor Gabriel Majcen — je bil lahko vesel mnogobrojne udeležbe od vseh strani. Pod lipami pred cerkvijo na prostoru, ki je prav nalašč pripravljen za tako slavlje — v seanci častiljivih dreves in visoko nad Vrhovi Slov. goric — je pripovedoval radovednim poslušavcem zgodbo kraja in cerkve od prvih početkov, ki so zaznamovani v zgodovini, pa do današnjega dne: kako so Slovenci, prej prosti in svobodni, prišli pod frankovski jarem, kako so pridrli v naše kraje Madžari in so nastali njim v bran in zaščito gradovi na naših višinah — med njimi emureški grad — in kako je veliko ljudstvo služilo dolgo let grajski gospodi, Morregom, Kranichbergom, Hubenbergom in cesarju samemu. Kako je po kugi v emureškem trgu nastala prvotna cerkev Marije Snežne na višini nad Muro in je cesar Jožef zaukazal o priliki cerkvene reforme, da se tostran Mure ustanovi slovenska župnija s cerkvijo in pokopališčem. Prvi in obenem najzaslužnejši dušni pastir je bil Purgaj, sila priljubljen med ljudstvom in vnet za povzdigo kraja in njegovih prebivancev. Začetkom prejšnjega stoletja se je postavilo šolsko poslopje in prvi učitelji, obenem cerkovniki in orglarji, so poučevali nemško in slovensko, dokler ni po preustrojitvi ljudskih šol začela šolska dolžnost za mladino in so dobili

učitelji svoj omejen delokrog v šoli. G. predavatelj je končal z obširno sliko o razvoju kmetijskega ljudstva sploh, kakršen se je vršil po vsej naši domovini in posebej pri nas — od prvih početkov njegove bede v robstvu in tlačanstvu do leta 48., ko je cesar odpravil podložništvo in z njim desetino in tlako. Ljudstvo je verno poslušalo in videlo se mu je, da se zanima za svojo povest, ki jo je g. predavatelj trudoma zbral iz pogodbenih pisem v državnem arhivu na Dunaju, v deželnem arhivu v Gradcu in Novem mestu in iz domače in emureške župnijske kronike. Zlasti, če se je imenovalo ime še živečega župljana v turških bojih ali v pogodbeni listini iz dobe, v kateri ne bi nikdo slutil svojega pradedu, je vzvalovalo v avditoriju kakor veselo presenečenje nad nenavadno starostjo nekaterih naših imen. Tako se rodi zavest, izpričeval preteklosti trdna vera v svojo pravico in svojo moč. Če stopi Zgodovinsko društvo iz ozkega okvirja svojega delovanja, iz strogo znanstvenega študija, med ljudstvo s krilato besedo, je to silnega pomena za nas. Njegovo ime kot odličan znanstven zavod v domovini in odmev na njegove publikacije v inozemstvu, to nas široko množico ne moti in ravnodušno korakamo preko takih zmag našega javnega življenja. Ampak ustna priča, zanešana v senco naših lip, v solnce naših odkritih prostorov, to seje seme, ki ga prejme nazadnje vsakdo od zgodovine, namreč spoštovanje do preteklosti in vesel plameneč pogled v bodočnost. In ljudstvu se hoče luči, po letih teme in zastrtosti, se hoče ponosa po dobri suženstva in tlake. Kakor da se je ta lastnost v njem razkrila šele takrat, ko je pred leti začelo društvo svoje plodovito delovanje. Če še omenimo, da je ostale točke programa izpolnil sigurno kakor vedno znani moški komitet iz Maribora in da mu je odgovarjal sloviti šentjurski zbor iz polnih grl ob gostoljubnosti domačega g. župnika, smotnavedli — ne vsega — pač pa najvažnejše iz tega lepega dne, ki ostane zapisan v kroniki našega kraja z neizbrisnimi črkami vednega spomina in vdane hvalečnosti.

Sv. Lovrene na Dravskem polju. Dne 1. avgusta bo pričel delovati poštni urad. Vsakdanjo zvezo s Ptujem bo oskrbovala vozna pošta, ki vozi na Črno goro.

Velenje. Nemška šola in nemški vrtec sta že sklenila šolsko leto; čudno je le to, da so tu tako pametni otroci, da jih oblast ne sili nadomestiti tega pouka, ki je izostal radi škrlatice. Slovenska šola pa mora to nadomestiti še o počitnicah. Nemškutarjem je le vendar začelo prestiti za otroke. Ljudje vidijo, da je slovenska stara šola boljša. Pošiljajo otroke tja, če so jih tudi imeli v nemškutarskem vrtcu. Zdaj pa zahtevajo Súdmarkovci, da morajo plačati tisti, ki ne dajo otrok tudi v nemško šolo, 10 kron na mesec. Tako nemčni ne bodo ljudje; pokazali bodo hrbet nemškutarji v šoli.

Velenje. Društveni dom v Šmartnu pri Velenji je pod streho. S ponosom gledajo domačini na to stavbo in le težko pričakajejo časa, da se otvori. Z otvoritvijo doma se obeta živahno gibanje. Vstanovitev Orla je tudi že zagotovljena.

Velenje. Odkar se je vstanovil v Velenju nemški otroški vrtec, čutimo nujno potrebo, da dobimo tudi slovenski otroški vrtec. Poslanec dr. Verstovšek je že ukrenil vse potrebno, da bi se uresničila ta misel.

Škale. Orli so pri nas dobili dobra tla. Nad 30 škalskih mladeničev se je zadnjič zbralo po mladeniškem shodu; posvetovali so se v prostorih z deželnim poslancem dr. Verstovšekom. Velika naklonjenost g. dekana je omogočila naše delo. Upamo, da bomo imeli v kratkem za telovadbo in za predstave svoj dom, da ne zaostanemo za Šmarčani.

Sv. Francišek Ksaver pri Gornjemgradu. V sredo dne 21. julija je v sredi svojih prijateljev obhajal čil in zdrav štiridesetletnico mašnikovanja naš preč. g. župnik Gregor Dupelnik. Prihiteli so od vseh strani njegovi mnogobrojni prijatelji, da so mu izrekli svoja voščila in čestitke. Duhovniki cele gornjegrajske dekanije, pa tudi odlični gosti iz Celja in Ljubljane so želeli priljubljenemu jubilarju sreče in blagoslova iz nebes. Je pa tudi lepa vrsta let, kar jih je naš dični Gregor preživel v dušepastirstvu; tu pri sv. Frančišku oskrbuje mnogoštevilno in težavno župnijo sam, brez duhovnega pomočnika, in vendar rad stori vse, priden kakor mravlja, vnet za blagor svoje župnije, pri tem pa ljubeznivost sama do svojih sobratov, zmiraj veselega obraza. Gregor naš predragi, Bog daj Ti doživeti še mnogo jasnih, solčnih dnij!

Mozirje. V št. 158 z dne 15. julija t. l. me v „Slov. Narodu“ nek dopisnik, ki ga po dobro poznamo v Mozirju, na najbolj zloben način obrekuje za rabla, krotitelja zverin, valpta itd., češ, da je nek otrok tukajšnje šole pobegnil iz strahu pred mojimi udarci v gore, kjer se je klatil 9 dni. Resnici na ljubo in v svojo obrambo naj mi bo dovoljeno povedati čisto resnico. Ker nočem izdati ne starišev, ne otroka širši javnosti, zamolčim za sedaj vsako ime, zlasti ker vedo vsi Mozirčani za vse okolščine. — Na dan skupne sv. spovedi, dne 23. junija, je nek deček šel v gostilno, kjer si je od krčmarice posodil 1 krono, ker jo baje potrebuje njegova mati. Ker se je hitro potem dečkova mati sešla z gostilničarko, ji le-ta pove, da je deček znosil za njo pijače, jestvin in denarja v znesku 7 K. Zaradi tega je samo ob sebi umevno mati s svojim otrokom obračunala. Deček jo pa potegne v planine k pastirjem, in sicer, kakor je rekel, ker se je bal očeta. O tej zadevi zvem v šoli dne 25. junija, ko sem pred veroukom povprašal, kdo da ni pristopil k sv. zakramentom, zakaj nekaj mi jih je manjkalo. Med nekaterimi drugimi je bil imenovan tudi dotični otrok in povedan mi je bil vzrok, toda cele zadeve nisem hotel vedeti in sem otrokom prepovedal nadaljne tožbe. Dne 26., mislim okoli 1/2. ure popoldne, pride pa že dotični deček k meni v kaplanijo ter mi reče: „Gospod kaplan, mama so me poslali, da bi mi odpustili, kar sem storil in da bi me kaznovali“. Dečka sem podučil o grdobi greha in njegovih posledicah tako milo, kakor sem vedel in znal. Stori mi nisem ničesar (priča za to slikar, ki je pri meni sobe slikal). Naročil

sem mu, naj pride na Petrovo k sv. zakramentom, o kazni pa sem dejal, se bom pa že pomenil z njegovimi stariši. Ze drugi in še tretji dan pa mi postrežnica pove, da mati želi, „naj ga vzamem pred se“. Dne 2. julija pridem zopet v šolo ter zvez, da je mati dečkova prosila gospodično razrednico, naj dečka kaznuje in da bo tudi k meni prišla, da obrajtam z dečkom. Fanta sem izpraševal, a odgovoril ni ničesar; vsled tega sem ga zmerno kaznoval, toda ne s palico, temveč z enoletno leskovo šibo. Kaznoval sem ga pa zlasti zato, ker sem iz materinega obnašanja in iz njenih besedi „naj ga vzamem pred se“ sklepal, da ona želi, naj ga kaznujem. Dne 6. julija je po šolarski sv. maši, katere se je udeležil, prosil gđ. učiteljico, naj ga izpusti domu, češ, mati ga potrebuje pri delu. Deček je bil uslišan, a že opoludne je zvedela njegova mati za dečkovo laž, ter hoče z njim obrajtati, toda deček ji zbeži proti Nazarju. Mati leti za njim, a deček se ji skriva, potem pa pobegne v Solčavske planine, kjer ga je njegov oče našel dne 12. t. m. pri nekem kmetu, kjer je ovce pasel. Kakor se govori, je 11letni deček na lažnjiv način dobil klubok in sukno pri kmetih, svojega pravega imena in bivanja ni povedal, pač pa je imenoval drugo ime in bivališče. Vsega skupaj sem kaznoval imenovanega otroka le trikrat. Enkrat je dobil packo po roki zaradi lenobe, enkrat zaradi preklinjanja, laži in kajenja svalčice, zadnjikrat pa, kakor že povedano. Za več se pod častno besedo ne spominjam. Zakaj pa je bil zadnjikrat bolj občutljivo kaznovan? Iz več razlogov, kateri so vsem Mozirjanom znani, pa so taki, da jih je težko v šoli obravnati. Nekoč je v neki gostilni pil in z drugimi dečki kvartal, svalčice kadilo drugikrat pa se je v krmi žganja tako napil, da se je bilo bati za njegovo življenje. Na različnih krčmah pa si je prisvojil na že popisan način jestvin, pijače in denarja. O nekem nenravnem obnašanju za sedaj molčim, a povedal bom pri sodniški obravnavi, če se mi poprej ne da zadoščenja. Za vsa v tem dopisu navedena dejstva imam prič več ko zadosno na razpolago. „Slov. Narod“ bi pa svetoval, naj bi se boljše informiral o rečeh, katere objavlja, zlasti pa naj ne verjame takim dopisnikom, ki hvalijo popisane otroka kot pridnega in dobrega. Kakšen mora biti „Narodov“ dopisnik, če hvali takega otroka, prepustim treznemu premišljevanju bralcev, če se hočejo s tem baviti.

Mozirje 20./VII. 1909.

Franc Pladinec, kaplan.

Gospodarski pouk pri vojaštvu.

Dobro je znano, da je beg iz dežele v mesta za zdrav napredek našega kmečkega stanu že zelo nevarna rana. Mladi ljudje čimdalje bolj silijo v mesta, ki na ta način požro najboljše kmečke delavne moči in najboljše naraščaj. Ta beg je postal že tako splošen in tako nevaren, da je treba o njem že resno razmišljati in dobiti bo treba sredstev, da se temu zlu čim preje uspešno odpomore.

Največjo krivdo ima pri tem nečimno vojaštvo, ki zapelje mlade ljudi, da ostanejo po prestani vojaški službi v mestu, namesto da bi se zopet pripeljali kmetijstvu. Posebno se to opazja, odkar se zbira vojaštvo vedno le v večjih mestih in odkar se opuščajo manjše vojaške postojanke.

Ako je vojak, ki je bil preje kmet, nastanjen v manjših mestih, je tam še v nekakem stiku s prejšnjim svojim stanom, ko lahko gleda dan za dnem, kaj se godi na polju, na travnikih, ko lahko opazuje živinorejo in druge gospodarske stvari tistega kraja. Če pa pride v večja mesta, je popolnoma ločen od svojega prejšnjega življenja. Tam vidi le mestno življenje, ki nima niti najmanjšega stika z življenjem na deželi. In tako se vojak odtuji gospodarskemu poklicu. To sicer ni čuda. Saj vidi v mestih le uživanje in uživanje. Kot vojaku mu ni treba skrbeti, kako si prisluži vsakdanji vruh, nima skrbi niti za stanovanje, niti za hrano, niti za obleko. V prostem času je popolnoma prost in brez skrbi si poišče veselice in zabave. In teli dobi v mestu gofovo več in lažje in bolj zanimive, kakor na deželi.

Vojak, ki je rojen meščan, je pogosto poskusil že sam, da imajo mesta tudi senčno stran, ne samo solčno, da je delo v tovarnah prav malo vabljivo in da, če se tupašam kaj več prisluži, da so tudi toliko večji stroški. On je gotovo že uvidel, da uživanje in razveseljevanje ni glavna stvar. Mlad človek, ki je prišel iz dežele, vidi le solčno stran.

Tako zapeljuje večja mesta vsako leto mnogo mladih ljudij, da pokažejo za vselej deželi hrbet. Seveda navadno kmalu uvidijo, kako je ravno v mestih boj za obstanek neizprosno, da vsak tak priseljenec pomnoži navadno le v siromaštvu v velikem mestu, da je lepo življenje, o katerem je sanjaril, le dim in prazna pena. Tedaj se kesa, da je v svoji bedasti domišljiji popustil svoj prejšnji stan. Toda splošno je prepozno. Kajti dežela potrebuje le zdrave in krepke ljudi, ne pa takih, ki so v velikomestnem življenju oslabei na živčevju in na mišicah. Zato so skoro brezpomembni poizkusi, dovesti mestno delavstvo zopet nazaj k poljedelstvu, tudi če bi bilo to lažje mogoče, kakor sicer ni. Prizadevati pa si je treba in na to je treba delati, da mlade moči ostanejo pri kmetijstvu in poljedelstvu.

Ker je torej zlasti vojaška doba tako nevarna za kmeta, dasi je morda v marsičem koristna, zato hočem v sledečem vsaj nekoliko razložiti, kako je mogoče oslabei slab upliv, ki ga imajo večja mesta na vojake, ki so prišli iz dežele.

Staro mnenje v vojaških krogih je, da je prevelika razkrojitev vojaških čet v kvar izvežbanju

častnikov in moštva. Zato bi bili tudi zastoj vsi poizkusi, delati na to, da se naj vojaštvo raje nastanjuje v manjših garnizijah. In če bi imeli tudi le manjše garnizije, bi to ne zadostovalo. Vojakom bi še vedno manjkalo tesnega stika s prejšnjim poklicem. Baš tega je pa treba, posebno še tedaj, če so vojaške postojanke le v večjih mestih.

Modri možje so uvideli že davno, da bi bil za to zelo koristen gospodarski pouk v vojaški dobi. V Nemčiji so v tem oziru precej pred nami, dasi se tudi pri nas čim dalje bolj oglašajo slični glasovi in se je o tem govorilo že tudi v državni zbornici. Že lansko poletje je sklenil v Monakovem odsek nemškega gospodarskega sveta delati na to, da se vpelje tak pouk pri vseh vojaških oddelkih.

Ta sklep se glasi sledeče:

„Odsek nemškega gospodarskega sveta sklene priporočati, da je gospodarski pouk vojaštva v vseh garnizijah cele države važno sredstvo, da se ohrani mlade moške moči kmetijstvu. Tam, kjer še manjka potrebnih učnih moči, naj se poskrbi, da jih s pomočjo gospodarskih oblasti kmalu nastavi. V zveznem svetu in v državnem zboru naj se predlaga, da se določijo v etaju vojaške uprave tudi sredstva za zgoraj omenjeni pouk.“

Tako v Nemčiji. In kakor tam, tako mozrajo tudi pri nas pristojni krogi uvideti, kako potrebno je ohraniti kmečke mladeniče njihovem stanu in da ima pri tem korist tudi vojaštvo, ne le kmetijstvo. Kajti kljub izjavi profesorja Brentano je res, da je v vrstah kmetov in poljedelcev mnogo več in boljših moči, sposobnih braniti domovino, kakor v vrstah industrije!

Ta želja, pridobiti v Nemčiji vojaške kroge za gospodarski pouk v vojaštvu se je tudi izpolnila. Prusko poljedelstvo in vojno ministrstvo sta o tem večkrat razpravljala in vsi zadevo povoljno rešila. In kmalu na to je izšel odlok na gospodarske zbornice in na generalna poveljstva, glasom katerega so pričeli že v oktobru lanskega leta z gospodarskim poukom pri vojaštvu.

V Avstriji smo v tem oziru še precej zaostajali. In kako bi bili tudi za naše kmetijstvo taki gospodarski pouki pri vojaštvu zelo važni in koristni! Treba da naši poslanci prav odločno zahtevajo gospodarskega pouka med vojaki in ne smejo preje odnehati, da se jim izpolni ta neobhodno važna zahteva. Saj vidimo, kako trpi naše gospodarstvo in kmetijstvo sploh na pomanjkanju delavnih moči, zlasti odkar vse hiti v mesta, v tovarne in razna industrijska podjetja. In ta pritisk v mesta, to priseljevanje leto za letom narašča, pri čemur ima seveda zdravo gospodarstvo sila škode.

Največjo krivdo pri tem priseljevanju pa ima vojaška doba. Zato je ravno tu treba iztrebiti korenine, ki se kmalu razrastejo tudi v mladem čilem in zdravem možu iz dežele, ki ga privežejo na mestno življenje, odtujijo prejšnjemu stanu in za vedno odtegnejo kmetijstvu.

Tu bo treba razložiti moštvo, koliko ugodnejši življenjski pogoji so na deželi, kakor v mestu, kako da je življenje v večjih mestih škodljivo zdravju, kako neizmerno škodo ima narod, ako ni mladina vedno v neposredni zvezi s prosto naravo, ampak če je v zaduhlih, tesnih, nebotičnih hišah naravi popolnoma odtujena.

Ako se bo vse to in enake reči mladim ljudem primerno razložilo, pač smemo upati naj uspehe. In še le potem bo imel pouk v gospodarstvu pri vojaških pravo vrednost.

Koroško.

Celovec. Tukajšnja policija je v hotelu Moser prišla zločinca Pogačarja iz Kranjskega, ki je stanoval tam kot duhovnik. Ta Pogačar je že enkrat prišel z našo stražo v dotiko, ko je bil lani prijet v škofovem gradu, kjer se je bil skrival peči, da bi ponoči ropal in kradel. Sedaj so prišli na njegov sled, ker je nekemu zlatarju v Špitalu ponujal nekolikokrat na kup jako dragocen prsten, ki ga je brzkone kje ukradel. Pri njem so našli 1100 K denarja, nekaj hranilnih knjižic, veliko dragocenosti in dokumentov (na neko duhovno osebo) in tudi delavno knjižico na ime Pogačar, ki ga je izdala. Izvrševal je zadnji čas svojo umetnost po Kranjskem, Koroškem in po Solnograškem, najbolj je deloval v glavnih mestih: v Ljubljani, v Kranju in v Solnogradu.

Zanimivo je bilo, kako so tega tička vjeli. Ko je opoldne obedoval pri Moserju, pripoveduje mu nek dunajski potnik, sedeč pri njem, da ga je prišla policija in je zahtevala dokumente, ker išče nekega zločinca. (Ta se je bil namreč nehoté naznanil policiji s pismom, ki ga je pisal tukajšnji svoji ljubici). Nato je „župnik Lorko“, kakor se je imenoval, takoj plačal in se je odstranil naglo iz hotela. Na Starem trgu pa ga je že zapazil nek detektiv, kateremu se je „nagli“ duhovnik zdel slumljiv; ko ga je poklical, stekel je Pogačar v ulico „na Zarah“ (Rennegasse). Policija in množica ljudij je drla za njim. Končno je nek kolesar Virout skočil s kolesa in mu je nastavil kolo pod noge, da je padel. Tako so ga mogli djati pod ključ. Velika šuma ljudi je dirjala za čudnim sprevedom do občinske hiše in do sodišča.

Labod. (Kaj delajo naši sodniki?) Posestnik Linsar na Dahpergu (občina Lindhof) je s svojim bratom vred svojo ženo neusmiljeno pretepal, zapiral v klet in ji nazadnje pognal sekuro v stegno. Obležala je seveda in se valjala brez zdravniške pomoči cele tedne po nesnažni postelji, predno da jo je smrt rešila. V zadnjih zdihljajih jo je našla neka jajčarica, ki je videla tudi gnjilo rano v

stegnu in je stvar spravila v svet. Na to je res prišel pravi mrtvaški ogleda — drugači ta posel opravi navadno kak mežnar ali cestar s tem da pri mrtvecu popije ne pregledavši ga glažek žganja — in sodnija je čedno dvojico bratov zaprla. A to moramo vprašati: Ves svet je vedel za neusmiljeno trpljenje te žene; zakaj pa imamo sodnike in orožnike? Ali človek nima več toliko pravice, kolikor je ima vsaj po mestih, pa tudi že na kmetih vsak vol, vsak vrabec, vsak pes? „Ober sö bor jo so laj a Pemin!“ Slovenec in Čeh sta pri Nemcih še za psom, tudi že pri nemških kmetih. Linsar si je namreč svojo ženo dobil na Dunaju, kjer je bila perica. Po rodu pa je bila Čehinja. Spravil je mlado dekle na svoj dom — bila je stara še zdaj šele 32 let —, se je žnjo poročil in je lepo vzel ti-sočake, ki si jih je revica prihranila, — drugače tudi danes nemški kmet že ne vzame v svoji zagrizenosti slovanske žene, če ne zavoljo denarja, — potem pa je noč in dan mislil, kako bi ji življenje okrajšal. Delati je morala huje kot živina, namestu jedi, pa je dobivala samo — s k o l i. Z bratom sta lenuharila in ženo tepla, posle pa sta pognala od hiše; siročica pa je sama napravljala krmo za 18 glav goveje živine in za deset velikih svinj. Pa še mu je predolgo živela.

Beljak. Naši Nemci so napravili velik izlet s posebnim vlakom na Monakovo. Vodi jih dež. posl. prof. Angerer. Tam se bratijo z „nemškimi bratci v rajhu“. Seboj imajo godbo 7. pešpolka, ktera je te dni igrala na bav. dvoru pred princem Lujtpoldom. Ta je vodju godbe Fridrichu pripel bavarski voj. zaslužni križec 1. razreda.

Južna železnica. Postajenačelnik Ign. Rajhl je premeščen iz Špitala v Ptuj, asistent Franc Beničar iz Zagorja v Spodni Dravograd.

Trg. Kmet Huber v Dobu (Friedlach) je naznanil svojega hlapca pri orožnikih, ker je ukradel za lepo množino suhega mesa.

Beljak. V Toplicah pri Beljaku se je napravila orožniška postaja. — Vlada bode v jeseni vse prve 3 razrede naše gimnazije spremenila v realno gimnazijo. Vpeljala se bode v 3. razr. namesto grščine francoščina.

Podgora. Na cesti je Oblasarjev konj tako rincnil hlapca, ko je pregledoval voz, da je takoj mrtev obležal. Konja sta obstala mirno pri njem.

Kranjsko.

Nesreča na Triglavu. V torek popoldne sta plezala dva Dunajčana, Karel Plachinger in Viljem Lass, med hudo nevihto po severni steni na Triglav. Bila sta med seboj zvezana z vrvo. Ko sta počasi plezala navzgor, se Lassu izmakne izpod nog skala in on je padel v 25 metrov globok prepad, ter seboj potegnil tudi Plachingerja. Ta se je k sreči vjel z vrvo za neko ven štrlečo skalo in tako ušel smrti, akoravno je bil tudi težko poškodovan. Lass se je v brzno do smrti pobil, klical je še nekaj časa v smrtnih bolečinah na pomoč, kmalu pa je utihnil in izdihnil. Plachinger je imel še toliko moči, da je počasi plezal med hudimi mukami do Vrat, kjer je ljudi obvestil o nesreči in se potem nezavesten zgrudil na tla.

Legar se je jel širiti po Gorenjskem in sicer po župnijah Goriče in Trstenik. V zadnjem času so bili doma vojaki, ki so dobili dopust za časa žetve. Hodili so po okuženih krajih in hišah, ter je velika nevarnost, da ravno ti vojaki sedaj ne zanesajo bolezni med druge, ko so se vrnili iz dopustov. Treba je na te vojake posebno paziti.

Novo podzemeljsko jezero so baje našli na Dolenjskem in sicer v Finkovi jami pod Stenami med Dobropoljem in Velikimi Laščami.

Kranjski avtomobilski klub je imel minoli teden svoj ustanovni občni zbor v palači deželne vlade v Ljubljani. Glavne naloge tega kluba so: organizirati lastnike avtomobilov in motornih koles po Kranjskem ter pospeševanje in podpiranje tujega avtomobilnega prometa skozi Kranjsko. Zraven imajo pa še to nalogo tudi, da pojasnijo ljudstvu pomen avtomobilizma in pouče posebno voznike, kako se najlažje obvarujejo nesreč. Za predsednika je izvoljen grajščak baron Friderik Born od Sv. Ane, za podpredsednika pa ljubljanski trgovec Edmund Kavčič.

Planinsko kočjo na Begunjski bodo blagoslovili v nedeljo, dne 25. julija dopoldne. Begunjski župnik č. g. Kleindienst bo opravil cerkveno opravilo na visoki planini.

Vojakom v Ljubljani plenijo oblasti njih pisma ali pa razglednice, na katerih so prilepljeni narodni koleki. Ona pisma in pa razglednice, katera nosijo nemške obrambne koleke, se pa kar najhitreje razdelijo naslovljenecem. Iz tega postopanja vojaških oblastij naj sledi, da prilepi vsakdo narodni kolek na pismo in se naj pritoži, ako naslovljenec ne dobi omenjenega pisma. Prilepljajte koleke „Obmejnim bratom v pomoč“ na pisma! To naj bodo posledice tega izzivanja.

Primorsko.

Slovinci izgubili so zopet slovensko posest na Goriškem. Pred kratkim je kupil Bolaffio iz Gorice Urbančičevo veleposestvo v Brdih. Kdo je kriv tega, da prihajajo domača posestva kar brez javne vednosti v tuje roke, najsi bode laške ali pa nemške? To je jedino kriva velika brezbriznost od strani domačinov, ki si puste priti tujcem na vrat. Koliko se je že govorilo o zadrugi, ki bi pokupovala taka posestva. Pa od nikoder nikakega glasu o tem. Vzdravimo se Slovenci ob mejah na svojo lastno pomoč. V nas samih je rešitev.

Umrlega španskega pretendenta Don Carlosa Burbonskega pripeljejo v Trst, ker ga bodo položili s cesarjevim dovoljenjem v rakev pod glavnim altarcem tržaške stolne cerkve. K pogrebu pride cesarjev poseben zastopnik.

Tečaj o zadrugi v Splitu. Zadruga zveza ljubljanska priredi v Splitu tečaj o zadrugi, ki bo trajal od 26. do 31. julija t. l. Udeležba je dovoljena tudi nečlanom.

Ribiško zadrugo so ustanovili v Vrgadi v Dalmaciji. Posebna zasluga na tem gre znanemu ljudskemu prijatelju in naprednemu ekonomu knezu Borelliju.

Za povzdigo pridelka ranega namiznega grozdja v Dalmaciji bo tamošnje namestništvo izdalo podpore in nagrade in finih vrstah trt, umetnega gnoja in drugih vinarstvenih potrebščinah, pa tudi v denarju.

Narodno-obrambno delo.

Ciril-Methodova družba nad strankami?

Občni zbor v Bohinjski Bistrici pred dvema letoma je Ciril-Methodovo družbo popolnoma potisnil v liberalni tabor. Liberalni politični kolovodje so radikalno akademično mladino takrat porabili ne v pravem narodnem obrambnem duhu, ki jim je povse tuj, temveč kot priga njače podružnic za listo liberalnih odbornikov. Najboljši in tudi za družbo najdelavnejši možje niso našli milosti v očeh starih in mladih „radikalcev“, in sicer samo zato ne, ker so pristaši krščanskega svetovnega naziranja.

Ciril-Methodova družba je torej zanesla razdor na obrambno polje, ki je do tistega časa bilo vsem slovenskim strankam skupno. Od tedaj ste pretekli dve leti, toda družba te napake in krivice ni popravila. Ravno nasprotno. Liberalna atmosfera, v katero so jo zanesli razni žrjavi, sgošča od dne do dne in v isti meri se tendi obrambna objektivnost in nepristranost. Dokaz za to je med drugim tudi dejstvo, da družba kot potovalne učitelje namešča ljudi, ki so najtrdovalnejši pristaši liberalnih strank in najvztrajnejši delavci za nje.

Tako se ne smemo čuditi, da so Ciril-Methodove podružnice srečno prijadrale v tisto lukko, katero si je z „nepolitičnimi“ utrdami utrdila liberalna Narodna stranka — v Zvezo nar. društev. Na občnem zboru te Zveze v Celju se je namreč konstatiralo, da je v tej skoz in skoz liberalni Zvezi včlanjenih že 11 Ciril-Methodovih podružnic.

Ko se je pojavil prvi tak slučaj v Ptuj, smo vodstvo v Ljubljani vpozorili, naj kaj ukrene v tem oziru. Vodstvo v javnosti ni storilo nobenega koraka in je vsled tega soodgovorno ne samo za ta slučaj, ampak tudi za njegove naslednike.

Kakor torej kažejo razmere, še ne bo kmalu prišel tisti čas — če še bo sploh kedaj prišel — v katerem bo Ciril-Methodova družba to, kar je bila po svoji prvotni ideji, namreč skupno torišče vseh Slovencev za vzajemno narodno obrambo.

Čakati pa ne moremo, najmanj obmejni Slovenci, temveč si moramo sami pomagati, kolikor znamo in moremo. Koroški Slovenci se so že otresli tiste obrambne letargije, v katero jih je pretil uspraviti novi tok v Ciril-Methodovi družbi, ter so si ustanovili lastno šolsko društvo. Štajerskim rodoljubom priporočamo, naj o tem zgledu, ki so nam ga dali koroški bratje, resno premišlujejo, posebno še o vprašanju, ali ne bi kazalo, da se vsi obmejni Slovenci, ki so krščanskega svetovnega naziranja, združijo v skupno obrambno društvo.

Za „Sklad obmejnih Slovencev“ so nadalje darovali sledeči gospodje po 20 K: dr. Josip Gruden, profesor v Ljubljani; dr. J. M. Keržnik, dekan v Trnovem na Notranjskem; Ivan Gogala, kaplan v Trnovem na Notranjskem; Jožef Zupan, dekan v Dolini pri Trstu; Filip Sekavčnik v Starem trgu pri Slovenjem gradu; Josip Novak, župnik, Povir; Duhovniki, zbrani v Velikih Laščah; Janez Karlin, župnik v Škofiji Loki; Jernej Pavlin, kaplan v Cerknici; Anton Česnik, e. kr. profesor v Celju; Zvonimir Krumpšter, župnik pri Sv. Gregorju; Anton Gabrijelčič, gostilničar in posestnik na Brezjah; Jožef Regen, župnik na Uncu; Gjurjo Rašica, ravnatelj „Združne zveze“ v Ljubljani; J. Strancar, župnik v Rihenbergu; Avg. Jager, mestni kaplan v Ptuj; dr. Ivan Svetina, e. kr. profesor v Ljubljani; Mesto novomašnega spomina svojemu govorniku veleč. g. dr. Jan. Ev. Kreku Stanko Masič; Neimenovan od Sv. Križa pri Mariboru; Vesela družba v Velikih Laščah; Ferd. Pšunder, vikarij v Ptuj; I. Sajovic, stolni prošt v Ljubljani; Gotard Pavletič, dekan v Št. Petru; Lovro Juvančič, župnik v Dornbergu; Josip Primožič, župnik v Prvačini; Ivan Rojce, župnik v Mirnu; Edvard Štrekel, vikarij v Vrtojbi; Ivan Florijančič, vikar v Škocijanu; Še nekateri na 20-letnici v Št. Petru; Mihael Gobeč, mladenič, Mislinje; Sladkagora; J. Šelih, župnik pri Sv. Kunigundi, 5 × 20 = 100 K; na novi maši Antona Zupanca na Krki nabranih 80 K; na novi maši Ladislava Jegliča v Podbrezju, 33 K; ob priliki desetletnice mašništva nabral Anton Abram, kurat v Št. Petru na Krasu, 160 K. Bratje! Spominjajte se ogrožene meje. Darujte za Obmejni sklad. Darovalcev je že čez 100, a manjka jih še veliko, veliko. Oglasi naj se jih še 891, da bomo mogli odgovoriti nemškemu nadutežem!

Nemško uradništvo za Schulverein. Tistim državnim uradnikom na Dunaju, ki so za Roseggerjevo ustanovo darovali 6000 K, so kmalu sledili drugi. Tako so n. pr. kot ustanovniki pristopili nemški poštni uradniki na Dunaju, učitelji višjih državnih in zasebnih učilišč v Bjelicah, profesorski zbor dunajske filozofske fakultete itd.

Nemška mladina za Schulverein. Pužrtvovalnost nemške mladine za nemško obrambne svrhe raste od dne do dne. Ob priliki matere so darovali dijaki dunajskovomestne realke 132 K, učiteljski v Trutnovi 45 K, realci v Elbogenu K 3630, celovski realci K 760 v.

Nemške občine za Roseggerjevo ustanovo. Ker se je bati, da se ne bi našlo 1000 mož, ki bi mogli darovati vsak po 2000 K za nemški Schulverein, so nemške občine, predvsem seveda mestne občine priskočile na pomoč. Deslej so pristopile kot ustanovnice naslednje mestne občine: Olomuc, Celovec (!), Tropava, Solnograd, Gradec, Iglava, Ptuj (!), Brno, Znojmo, Toplice, Mosti, D. Novomesto, Vels, M. Ostrava, Št. Hipolit, Inomost in Linc. Zanimivo je, da je bil v linskem občinskem zastopu, v katerem sedi 10

socijal demokratičnih občinskih svetovalcev, tozadevni predlog sprejet enoglasno.

Za društveni dom v Št. Ilju so darovali rajhenburški učitelji in kaplani K 4:— Hvala!

Narodno gospodarstvo.

Mali posestniki in živinoreja. To je že stara socijalnodemokratska zvižaja, da skušajo slepiti ljudi s tem, da so glavni činitelji v prodaji glavne in dobičkanosne govede kakor tudi mleka le veleposestniki in razni drugi špekulantje iste baže. To pa ni res. Zakaj, da socijalni demokratje to mnenje zastopajo, je popolnoma razvidno. Male posestnike mislijo s to vado spraviti pod svojo rudečo zastavo. Vedno in vedno se govori malim posestnikom: Zakaj se pa branite otvoriti rumunske in srbske meje, zakaj se protivite pogodbam s balkanskimi državami. Saj nimate nič od tega, ker morate meso in kruh ravnotako kupovati, kot mi socijalni demokrati. Vi niti toliko ne pridelujete, da bi zadostovalo za vaše potrebe, dobiček zaprte meje pobašejo pa le samo veleposestniki in pa veliki kmetje v svoje malhe. In v resnici se jim je posrečilo, kazavši na enakost interesov, pridobiti veliko pri zadnjih državnoborskih volitvah v deželnih okrožjih Češke in Moravske. Socijalni demokratje bodo skušali po zaključitvi državnega zbora še enkrat močnejše zapostaviti svojo agitacijo in je toraj primerno, da se določi, da imajo ravno mali in imoviti posestniki največ udeležnosti in koristi od živinoreje. To se dokaže na primer od govedoreje:

Od onih, dne 3. junija 1902 v Avstriji štetih 9.025.208 goved, odpade na posamezne velikostne razrede poljedelskih obratov in sicer na:

	do	1 ha	418.454	govod toraj	4.6 %
1	2	813.563	„	9.1 %	
2	5	1.975.503	„	21.8 %	
4	10	1.616.774	„	17.9 %	
10	20	1.726.258	„	19.1 %	
20	50	1.493.417	„	16.6 %	
50	100	301.713	„	4.4 %	
čez	100	679.536	„	7.5 %	

Iz te sestave se toraj razvidi, da odpada v Avstriji največji del goveda na poljedelske obrate od 2 do 50 ha, toraj na kmete in male posestnike. Medtem ko imajo kmetije 6,811.952 goved (45.4 %), odpade na prave veleposestnike, akoprav se tudi velike kmetije k temu računa, samo 10.9 %/. Še celo razdeljeno veleposestvo je na govedoreji močnejše udeleženo, kot pa veleposestvo samo. S tem se ovržejo vse lažnjive trditve socijalnih demokratov, s katerimi hočejo begati kmete in jih loviti v svoje nenasitne in škodljive mreže.

Avstrijski petrolej na Nemškem. Avstrijski glavni konzul priobčuje sledeče o konkurenčnem boju „Standard Oil Company“ z avstrijsko petrolejno industrijo na Nemškem: Obe stranki si skušata ena drugi odvzeti odjemalce, kar dosedaj ni imelo slabih posledic za razpečavo avstrijske tvarine in se je še zvišalo pri onih detajlistih, ki niso vezani s kako pogodbo na „Standard Oil Company“. Avstrijski detajlisti upajo, da se bo razpečavanje njih tvarine v bodoče v še večji meri povišalo in, da se bo konkurenčni boj odločil na njihovo stran. Tega se posebno vesele delničarji delničnih družb avstrijske petrolejne industrije, ki so razdeljeni po vseh kronovinah avstrijske države.

Primorski marmorni kartel. Na Primorskem se že snuje marmorni kartel. Cilji tega združenja so poleg prizadevanja za domače razpečavanje tudi za izvoz domačih izdelkov preko morja, osnovanje skupne prodajalnice v Trstu in pravično razdelitev naročil na posamezne kartelirane kame-nolome. Najnamenitejšel je pač to, da se pridobe v interesu skupnega izdelovanja marmorja potrebni pripomočki za zadnje najmodernejše in najbolj praktične načine mramornega izdelovanja.

Svarilo pred razstavo v Hamburgu. Kar najodločnejše se svari pred nedeležbo takozvane „Mednarodne razstave za trgovino, promet in industrijo v Hamburgu“. Ta razstava se snuje od nekega, radi goljufije že predkaznovanega hamburškega agenta za razstave, kateri hoče sedaj pod imenom gori omenjene razstave, loviti svoje ljudi, da bi jih osleparil za razstavno svoto.

Cene špirta na Nemškem se zvišajo. Skupni odbor špiritne centrale je sklenil zvišati cene špirtu pri prodajni ceni za 10 kron pri hehtolitr, ne oziraje se na denaturirani špirt, katerega cene ostanejo nespremenjene.

Počitnice za delavce.

Ko se enkrat konča šolski pouk po šolah, potem nastane za vse ljudi v onih dveh poletnih mesecih nekak počitniški čas. Ne samo javni uradnik države, dežele in občine hoče sedaj izkoristiti svoj dopust, tudi večina privatnih uradnikov si je že zagisralo svoje večje ali manjše dopuste, tudi zdravniki in odvetniki. Trgovci in obrtniki si dovolijo sami poletne in potovalne počitnice, ako jim je letno poslovanje doneslo za to potrebno svoto denarja, papirnatega in drobnega. Samo delavec v pisarni in delavnici v tovarni in prodajalni nima tega, tako potrebnega dopusta, da se pokrepča. V nekaterih velikih mestnih občinah kakor na Dunaju imajo delavci že vsako leto nekaj časa dopusta, da si opomorejo od utrudljivega dela. Ako se drugje tako ne zgodi, je krivo samo na občinskih svetovaleh, kateri nimajo smisla za socijalno delovanje, ampak tiče v liberalnem sistemu izkoriščevanja. Tu toraj ne gre za mestne delavce, ampak one v privatnih podjetjih.

Naravnost jasno je, da se delavcem v večji podjetjih lažje da dopust (razume se, da ostane plača pri tem ista). Tovarna, ki izdeluje čevlje in v kateri posluje 100 delavcev, da lahko brez škode za svoj obrat počasi vsem delavcem potrební dopust, kar pa seveda čevljarski mojster ki ima enega ali dva pomočnika ne more. Vsaka tovarna ima svojo mrtva sezono in z veseljem da gotovo delavcem

med tem časom dopust, da ji ni treba jih odpustiti radi pomanjkanja dela. Mojster seveda nima take sezone, ima vedno naročnike in mora vedno delati v vsakem letnem času. Veliki prometi in obrati so že večkrat vpeljali delavske dupuste, posebno tam, kjer se jim je posrečilo v večletnih tarifnih pogodbah napraviti delavne pogoje. V manjših obratih si bodo jedino tiskarji mogli privojevati dopust, kjer eden drugega lažje nadomestuje za časa dopusta. Odločujoča za dovolitev dopusta je večinoma ne-pretrgana službena doba delavca v kakem obratu, včasih tudi njegova delavna pridnost. Zadoja določba naj delavce izpodbode, da se izpolnijo kar najbolj morejo. Več let ko delavec ostane v istem obratu, temveč dnij dopusta dobi na leto.

Zlasti lepo skrbne nekatera podjetja na Nemškem za svoje delavce. Kemična tovarna bratov Heyl v Charlottenburgu je ustanovila poseben počitniški dom za svoje delavce v Meklenburgu. Vsak delavec, ki ima pravico do dopusta, dobi vse stroške za potovanje tja in nazaj, prosto oskrbo, proste kopelji in še 3 marke povrhu na teden kot nekako darilo. Zakonski možje dobe, ako nimajo otrok še 10 mark, z enim otrokom 12 mark in pri več otrocih 14 mark primečka in doklade. Istotako so razna druga podjetja v Hildeheimskem okrožju sezidala na skupne stroške enak počitniški dom, v katerega pošlje vsako leto 190 delavcev na 2 tedna dopusta in odpočitka. Vsak delavec, ki je najmanj 15 let v podjetju zaposlen ima pravico do dvatredenskega odpočitka v tem domu. Neka konfekcijska tovarna (z največ ženskimi uslužbenci) je prišla na to, da so vsi svoj dopust prebili v prebivališču, vlekli plačo, pa še delali za druge, ter niso imeli sploh nič od dopusta namreč: odpočitka. Zato je omenjena tovarna osnovala posebno blagajno v katero morajo delavke vsak teden vplačevati po 50 pfenigov, katere jim tovarna obrestuje po 5 procentov. Ako naraste gotovina na 26 mark (v 52 tednih), potem dobi vsaka delavka, katera je že eno leto v tovarni, 2 tedenski dopust. Delavka dobi potem gotovino in obresti iz blagajne in še 30 mark primečka od tovarne pod tem pogojem, da izrabijo svoj dopust v odpočitek v kakem drugem kraju. Za te dobrote se morajo delavci seveda tudi primerno zadržati. Ne smejo biti zapravljevci in tudi ne pijanci, temveč bolj pošteno ko se delavec zadrži tem bolje je za njega.

Ako bi mi priporočali, da se, ako je le mogoče dovolj delavcem dopust od 6 do 14 dni z isto plačo ko prej, bi nam od vseh strani odgovarjali, da trgovina, industrija in obrt ne zmorejo te nove obložitve. Mogoče pa vidijo to preobložitve malo manj tragično, ko izvedo, kako mislijo pruski vladni in obrtni sveti o tem. Tako se piše za okraj Berlin: Uspehi dopustov kažejo najboljše učinke. Poleg zdravstvenega okrepila so si delavci pridobili tudi duševno svežost, katera se ne more dovolj pohvaliti. Po povrnitvi iz dopusta so delavci veliko bolj veseli, gibčni, živi in delavni kot pa prej. Povsod naj bi se za poskus upeljale take počitnice, kjer se le morejo. Videlo se bo takoj kako, da to učinkuje na delavca. Poskus velja!

Razgled po svetu.

Katoličani na Kreti. Na otoku Kreti je samo 400 katoličanov, od katerih živi večina to je 230, v glavnem mestu Kaneji. Vsi so pod spretnim vodstvom laških kapucincev, katerim načeluje apostolski administrator, ki je tudi Italjan. Zadaji škof na Kreti je bil monsignor Canova, kateri je na nekem morskem potovanju pri Smirni umrl. Na otoku je pet katoliških cerkva, vse v beneškem slogu zidane, ter še v najboljšem stanu, ker še ni dolgo, ko so bile zidane. Dalje se nahajajo na otoku tri katoliške dekliške šole in en dekliški penzionat v Eameji, katere zavode vodijo francoske nune in ena katoliška deška šola francoskih redovnikov v Kaneji.

Zdravniške preiskave pred poroko. Z julijem je postal v državi Washington pravomočen zakon, po katerem se morajo vsi, ki se nameravajo poročiti, pustiti preiskati od drž. zdravnika in je poroka dovoljena le, če prineseta na poročni urad oba zaročenca ugodna zdravniška spričevala. Oproščene zdravniškega pregleda so ženske, ki so prekoračile 45 leto starosti.

Z eno nogo v združenih državah, z drugo v Kanadi stoji poštni urad v Berbe Plain. To je na meji med Vermontom v Združenih državah in pokrajino Quebec v Kanadi. Hiša je iz kamna in jo je pred 82 leti sezidalo mesto Berbe Plain tako, da jo polovica stoji v Kanadi. polovica pa v Združenih državah. Pošto upravljata oče in hči, in sicer ima oče kanadski poštni urad, hčerka pa Vermontskega. Sredi pred hišo stoji mejni kol, ki ga je bil v prejšnjih časih nekč nek meščan Berbe Plaina prestavil, da si je zagotovil pot do svojih posestev v Kanadi; kasneje sta obe deželi z veliko muko zopet našli pravo mejo. Na vsaki način priča ta pošta o lepi sporazumnosti, v kateri živita deželi sosedi.

Družbo indijskih teroristov so zasledili v Londonu. Članovi se nazivljejo sinovi Schiwachs. To je namreč indijski bog uničenja. Družba je izvršila po svojih članih že več umorov v Londonu in okolici.

Odvetnik dr. Ivan Fermevc
uljudno naznanja, da otvori
1. avgusta 1909 svojo odvetniško pisarno v Ptuj
v hiši zdravnika gospoda dr. B. STUHECA

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.
Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Pečnice za lončene peči, zelenčin ružave barve, proda komad za 6 v radi selitve (samo 3 dni) pečar Schiller, Maribor, Viktringhofova ulica št. 9. 140

Za letoviščarje! Lepa soba s kuhinjo in vrtom blizu gozda se odda letoviščnikom. Več se izve v Rušah št. 139

2 učenca z dobro šolsko izobrazbo iz boljše hiše sprejme v trgovino mešanega blaga Adolf Eichberger, trgovec, Slivnica pri Sv. Jurju ob juž. žel. 129

Brata Rieger, c. k. dverna tovarna orgelj, Jegerndorf, avstr. Šlezija, se priporočata velečastiti duhovščini. Cenik zastoj! 127

Novozidana, dvonadstropna hiša, 8 let prosta davka, s popolnoma novo opravo, lepim dvoriščem in majhnim vrtom se pod ugodnimi plačilnimi pogoji v Mariboru proda. Kje, pove upravništvo lista. 132

Absoviran petošolec išče primerne službe. Naslov pove uredništvo „Straže“.

Stare dopisnice s znamkami kakor tudi kuverte in znamke kupuje po najvišji ceni Karl Navratil urednik, Dunaj 18/1 Leiternmayergasse 36. 126

Edina narodna čevljarska trgovina Štefan Strašek, Celje, Kovaška ulica št. 8 priporoča svojo bogato zalogo čevljev za moške, ženske in otroke. Izdeluje se tudi obuvale po meri in se da na obroke. Najnižje cene! Postrežba točna in solidna. 130

100 kg ovsa stane 14 K če se en del ovsa nadomesti z molasin. Sestavina iz 5 kg ovsa in 2 kg molasina ima več vrednosti kakor sam oves. Molaskrma je sladka in ima 35-40% sladkarija in je najboljša krma za konje in drugo živino. 50 kg stane brez vreče franko na vsako postajo 7 K, če se naroči cel voz, drugače 7 K 50 v. K. Stein, Dunaj II, Praterstrasse 54. 128

Pozor! Slovenci! Pozor! Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica št. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48

Edina narodna steklarska trgovina Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobice. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo. Na drobno.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,
Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin. 78

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Restavracija Narodni dom v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.
Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Za nakup priporočamo tvrdko M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štoffe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

V trenutku uniči ogenj

mnogim posestnikom poslopja in s trdom spravljenih pridelke. Nijajo pričakovati izdatne pomoči, ako niso dobro zavarovani

Kdor potrebuje tozadevnih pojasnil, naj se obrne na Vinko Vabič-a mlajšega, trgovca in okr. zastopnika Dunajske zavarovalne družbe v Žalcu. 108

Zavaruje najceneje!

Skrbi za takojšeno in kulantno izplačilo oškodovanim!

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : : 51

se priporoča za obilni obisk.

Cerkveni slikar Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarj, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence. 23

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpraprostejšega do najfinejšega v vseh slojih se dobi po znižanih cenah pri 34

,Obrtni zadrugi mizarskih mojstrov' v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborjev, lesencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.

55

Svoji k svojim

Urar, očalar
in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. 10
Priznано najboljšie igle za gramofone.
Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po naj-novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :::: sukna iz domačih in tujih tovarn. ::::
Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Pri angelju

Nova trgovina!

Pri angelju

Dovoljujem si vljudno naznaniti slavnemu občinstvu, da otvorim dne 31. julija
v Mariboru : Glavni trg št. 19

popolnoma novo trgovino z modnim, suknenim in platnenim blagom ter
raznvrstna perila, pletenine in krojaške potrebščine.

Svojim velecenjenim odjemalcem bom postregel lahko v vsakem oziru točno
in solidno, ker imam zelo ugodne zveze s samimi prvimi tovarnami.

Priporočam se torej cenjenim odjemalcem ter upam, da bodo podpirali mojo
novo podjetje o obilnimi naročili.

137

Z odličnim spoštovanjem

J. N. Šoštarič.

Glavni trg 19

Glavni trg 19

Brzojavi: „Kamnoseška in- Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzojavi: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno- seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::
Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podo-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::
Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev).:::

Plakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::
Izdelovanje pohištenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::

» Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju, »

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez
odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brez-
plačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo
kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez
in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu
pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanj-
šimi stroški.

== Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev. ==

Brezplačno reševanje vseh zadev. 4

SMRT

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega ka-
teri naroči sedaj belo platno v veletrgovski hiši
R. Stermecki, Celje (Štajersko).

Štajersko platno m.	po 36 v.
Slovensko platno m.	po 40 v.
Savinsko platno m.	po 44 v.
Vojaško platno m.	po 46 v.
Domestih platno mehko m.	po 48 v.
Gorsko platno debelo m.	po 60 v.
Istrija tkanina, mehka m.	po 54 v.
Holandska tkanina, mehko m.	po 60 v.

Vzorci zastanj in pošiljatve čez 20 K franko.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru

uljudno naznanja, da se preseli s 15. avgustom

v Stolno ulico šte. 6.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča velec. duhovščini in slavnemu ob-
činstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob,
društvenih odrov, napisov na steno,
deske, plošče in steklo ter za
vsa v pleskarsko in slikar-
sko stroko spadajoča
::: dela.:::

53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!